

„ДВЕ ХУБАВИ ОЧИ” - ЯВОРОВ

(анализ)

Непримиримият конфликт и неизбежното съчетание в едно на Доброто и Злото е темата на голяма част от Яворовата интимна лирика. Личността се разкъсва във вечната борба на антагонистичните начала - на ангел и демон, преплетени във вечен двубой, от чийто синтез се ражда несравнимият личностен драматизъм съчетал в себе си немислимите на пръв поглед философски категории.

ПОВОД ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА СТИХОТВОРЕНИЕТО - вярата на поета в идеала, в постигане на съвършенството в живота, превръща Мина в онова земно изражение на духовното, към което се стреми неспокойният му дух. Мина поразява Яворов с чистотата и невинността си. Точно тези качества подтикват поета към създаването на творбата - „Две хубави очи”.

КОМПОЗИЦИОННИ ОСОБЕНОСТИ - Стихотворението „Две хубави очи” е композирано по антитетичен принцип - повторението на централните стихове е тяхно отрицание; стихотворението има кръгова композиция; изграждане на любовната тема в изповеден екстаз; молитвени интонации, характерни за библейските текстове;

ИДЕЯ - става дума за образа на човека, съсредоточен типично лирически в една точка-очите. Лирическият човек е представен пряко и непосредствено, като душевно сроден с читателя. „Две хубави очи” става символ на женското начало, на споделената самота - „музика”, „лъчи”. В образа на любимата най-отчетливо са детайлизирани „очите”, синонимизирани с „лъчи”, „душа”, „музика”.

*„ .. Душата на дете
в две хубави очи; -музика - лъчи.
Не искат и не обещават те.”*

Чистотата и красотата на любимата се подчертават чрез двете смислообразуващи метафори - „музика”, „лъчи”. Музиката е изразител на етичната и моралната същност, лъчите - на красивото на неземното, според вижданията на кръга „Мисъл”. Драматизмът на противопоставянето човек-среда обгръща живота на поета със „срам и грях”, обременява любовта със социалното напрежение. Очите на любимата спират този страх, те преодоляват духовните съмнения. За Яворов любовта не е само субективно начало, но и връзка с външния свят. Извисил се над него, благодарение на чистата и непорочна любов на Мина, поетът възвръща загубената си душевна хармония. Любимата го привлича и унася в мечти, едновременно с това го и отблъсква с неразривната си връзка с земната действителност, с несъвършения външен свят. Така любовта става част от дръзки и смел опит за извисяване над земното и делничното, като начин за достигане крайния пристан на красивото и бленуваното. Превъплъщенията на Яворовата любов са антагонистични, диалектичен преход от романтичното към реалистичното, сблъсък и синтез на духовното и материалното, на доброто и злото, на красивото и грозното. Това са търсенията на една лесно ранима човешка

душа, стремежите на една богата и силна личност, вярваща в божественото, бояща се от земното.

Лирическият изказ на чувствата се осъществява предимно чрез молитвеното съзерцание и преклонение пред любимата заради нейното духовно богатство. Въпреки отсъствието на име и неопределеността на пространствено-времевите граници за изявата на любимата, много ясно се долавя истинската ѝ същност. Тревогата и съмнението, вярата и неверието, безизходицата и търсенето на път се материализират посредством убедеността в победата на доброто.

*„ Страсти и неволи
ще хвърлят утре върху тях
булото на срам и грях.
Булото на срам и грях -
не ще го хвърлят върху тях
страсти и неволи.”*

Стремежът към любимата е белязан естетически от романтичния порив към хармония между красивото и прекрасното. Може би заради това са използвани твърде много синоними за назоваването ѝ. Яворов използва във всяка творба различен епитет или оригинално сравнение за любимата.

*„ Две хубави очи. Душата на дете
в две хубави очи; -музика- лъчи.”*

Любовта в поезията на Яворов не може да се приеме само като част от неговия собствен свят. В много голяма степен чрез нея се размиват границите между индивида и света. Комуникативността на чувствата се осъществява в сферата на желаното пътуване към чистота и истина:

*„ Не искат и не обещават те ...
Душата ми се моли,
дете, душата ми се моли!”*

Любовта като конфликт се пренася от сблъсъка между вътрешния свят на човека и външния свят на обществото към синтеза между идеалното и реалното в личността. Женските образи са изразители и стимулатори на това извечно човешко чувство, носители са на поетичните надежди и видения, донасят в жестокия свят на делника небесната красота и етичната чистота.